

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

Den 6. juni 2023

Dansk Erhvervs høringssvar vedrørende Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan

Dansk Erhverv takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan. Energi- og Klimaplanen giver generelt et godt overblik over den danske energi- og klimapolitik.

Med det fremsendte høringssvar, vil Dansk Erhverv gerne kommentere samt gøre opmærksom på en række punkter i energi- og klimapolitikken, hvor der er behov for politisk handling. Der er tale om udvalgte nedslagspunkter og konkrete forslag til den førte politik.

Drivhusgasreduktioner og VE

Dansk Erhverv støtter helhjertet op om de danske klima- og VE-mål. Målene sender et klart signal om, at drivhusgasudledningerne skal ned, og VE-udbygningen skal accelereres.. Med målene på plads er der nu behov for, at der bliver fulgt op med konkret handling. Dansk Erhverv bakker derfor op om, at regeringen har udmeldt, at den har fuldt fokus på implementering i sin klima- og energipolitik.

Dansk Erhverv opfordrer kraftigt regeringen til at få rammevilkår på plads, der sikrer en hurtigere og mere massiv VE-udvikling. Derfor er Dansk Erhverv stærkt kritisk over for beslutningen om at standse åben dør-havvindprojekterne. Åben dør-ordningen sikrer hurtig, støttestøttet og markedsdrevet udbygning af den havvind, som er afgørende for at sænke elpriserne, blive uafhængig af russisk energi, producere grønt brændstof og ikke mindst håndtere klimakrisen.

Dansk Erhverv opfordrer derfor regeringen til at få en hurtig afklaring fra EU-kommissionen på, om der eventuelt er et EU-retligt problem, og at genoptage sagsbehandlingen, mens sagen undersøges.

Ud over at få gang i åben dør-havvind igen, er der et stort behov for yderligere initiativer til fremme af VE. Derfor foreslog Dansk Erhverv for nylig en Akutplan til VE-udbygning, som bl.a. indeholder:

1. Et årligt mål for VE-udbygning på land skal sikre, at rammevilkårene indrettes på en måde, så vindmøller kommer op langt hurtigere end i dag, og så alle kommuner tager ansvar for VE-udbygningen.

2. En ”grøn behandlingsgaranti”, så ansøgnings-, godkendelses- og klageprocesser, nettilslutning og godkendelser af nye tariffer mv. sker langt hurtigere end i dag.
3. Gode rammevilkår for de massive investeringer i elnettet, som de kommende års elektrificering og dermed stærkt stigende elforbrug kræver.
4. Klarhed over fremtidens tarifmodeller, så både VE-udviklere, netselskaber og forbrugere kender deres fremtidige business case. Tarifieringen i elnettet skal være mere omkostningsægte, end tilfældet er i dag, og give incitament til elektrificering blandt store energiforbrugere – uden at den samlede regning bliver dyrere, end tilfældet ville være i alternative elektrificeringsscenerier.

Der er d. 30. maj indgået en bred politisk aftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm. Med de aftalte havvindsudbud og en energiø ved Bornholm skal der realiseres op til 14 GW havvind, hvilket svarer til mere end en femdobling den nuværende danske havvindskapacitet. Dansk Erhverv ser aftalen om havvind som afgørende for, at klimamålene kan nås, Danmark kan blive uafhængig af russisk gas, og de høje energiregninger kan nedbringes.

Med aftalen er det besluttet, at staten skal være medejer med en ejerandel på 20 procent af de kommende havvindmøleparker i udbuddene. Det er en model, der ikke er afprøvet før i Danmark eller andre lande. Dansk Erhverv påpeger, at der lægges et stort politisk ansvar på at få modellen til at gå hånd-i-hånd med en hurtig realisering af havvinden.

Dansk Erhverv bakker op om en Energiø ved Bornholm, men er dog bekymret over den konkrete model, som kræver massiv statsstøtte på op til 17,6 mia. for nettilslutning af 1,2 GW havvind til Sjælland.

Energieffektivitet

Med den russiske invasion af Ukraine og den efterfølgende energikrise er det igen aktualiseret, at energieffektiviseringer er den hurtigste og billigste vej ud af kriserne. Statslig hjælp til virksomheder og husholdningers grønne omstilling bygger i dag i høj grad på tilskudspuljer, som oftest har tunge procedurer og korte ansøgningsvinduer. Det sænker omstillingshastigheden.

Dansk Erhverv foreslår i stedet at give virksomhederne og forbrugerne sikkerhed for deres omkostninger ved konvertering væk fra gas og ved energieffektiviseringer og -besparelser. Den sikkerhed skal også sikre, at virksomheder og forbrugere, der ønsker at omstille sig, hele tiden kan gennemføre projekter med fradrag, når det passer optimalt i deres investeringsplaner. Det ned sætter de samfundsøkonomiske omkostninger ved omstillingen.

Konkret foreslår Dansk Erhverv at omlægge tilskudspuljen til energieffektiviseringer i erhvervs-virksomheder til et elektrificerings og energieffektiviseringsfradrag til virksomheder og at omlægge Bygningspuljen mv. til et elektrificerings og energieffektiviseringsfradrag til husholdninger.

Med aftale om grøn skattereform fra juni 2022 blev det besluttet at øge tilskyndelsen for virksomhedernes grønne omstilling. Som et led i Grøn Skattereform er der i 2025-2029 afsat ca. 2 mia. kr. i omstillingsstøtte til virksomheder, der har vanskeligt ved at omstille sig. Dansk Erhverv mener at fremme af elektrificering og effektiv anvendelse af energien bør være et centralt formål med midlerne, der således kan bidrage til indfrielsen af Danmarks EU-forpligtelse om energibesparelser.

Der ligger et enormt effektiviseringspotentialt i udnyttelse af overskudsvarme fra erhvervslivet. Desværre udnyttes størstedelen af denne overskudsvarme ikke. Klimarådet har dokumenteret, at den billigste varmeform er overskudsvarme i fjernvarmenettet. Derfor bør barrierer for udnyttelse af overskudsvarme være en central opgave for arbejdet i NEKST.

Forsyningssikkerhed

Dansk Erhverv bakker op om, at fossile brændsler hurtigt udfases. Herunder skal den russiske gas, så hurtig som muligt ud af den danske energiforsyning.

For at sikre en hurtig udfasning af den fossile energi, er der behov for en langt hurtigere opstilling af VE og fjernelse af regulatoriske barrierer for at udbrede f.eks. fjernvarme.

NEKST er en central brik i dette arbejde. NEKST skal for det første koordinere lovgivning og regler for at sikre optimale rammevilkår for udbygning af vedvarende energi på land og til havs, udrulning af fjernvarme, sikring af effektilstrækkeligheden og accelerere udbygningen af elnettet, ladeinfrastrukturen, brint- og PtX-infrastrukturen. For det andet skal NEKST understøtte konkrete VE-, fjernvarme-, elnet- og brint-/PtX-projekter. I den sammenhæng er det vigtigt, at de deltagende myndigheder i NEKST har beslutningskompetence. Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at NEKST i højere grad også bliver et beslutningsorgan.

Fjernvarme er helt centralt i bestræbelserne på at reducere det danske gasforbrug. Men der er behov for modernisering af rammerne, hvis vi skal realisere det fulde potentialt for hurtig udrulning, økonomiske besparelser samt reel grøn varme. Forsyningstilsynet har i en analyse dokumenteret potentialt for effektivisering i fjernvarmesektoren på 2,2 mia. kr. Dansk Erhverv opfordrer regeringen til at arbejde for at realisere det potentialt hurtigst muligt.

Indre energimarked

Dansk Erhverv understreger, at det er afgørende, at vi har velfungerende energimarkeder, hvis vi skal komme i mål med omstillingen af de europæiske økonomier.

Dansk Erhverv mener herunder, at det nuværende europæiske elmarked har tjent de europæiske virksomheder og forbrugere godt de sidste mange år. Markedet har sikret lave priser, høj forsyningssikkerhed, udbygning af vedvarende energi og prissignaler til reduktion af gasforbruget.

Derfor er Dansk Erhverv bekymret over udmeldingerne fra særligt visse sydeuropæiske lande, der opfordrer til uigennemtænkte hastereformer og en de facto afmontering af elmarkedet, som vi

kender det. Dansk Erhverv opfordrer EU-Kommissionen, regeringen, partierne og myndighederne til at stå vagt om det nuværende elmarkedsdesign og modarbejde afmonteringen af det frie og liberaliserede europæiske elmarked.

Dansk Erhverv mener, at en reform af elmarkedet kun bør ske efter grundige og gennemgribende konsekvensanalyser, så indgreb ikke medfører højere elpriser, forværrer forsyningssituationen, underminerer den grønne omstilling eller medfører store udgifter for medlemslandene.

Dansk Erhverv støtter op om udviklingen af tariffer, der giver incitament til forbrugsfleksibilitet, er omkostningsægte. Det er samtidig vigtigt, at tarifniveauerne holdes lavest muligt for at sikre det størst mulige incitament til forsat elektrificering af samfundet.

Et mere fleksibelt elforbrug kan medføre besparelser for forbrugerne, øge forsyningssikkerheden og understøtte en mere omkostningseffektiv udbygning af elnettet. Derfor bør den aftalte analyse om fremme af et fleksibilitetsmarked fra 'Aftale om grøn strøm og varme, juni 2022' udarbejdes hurtigst muligt. Udviklingen af en ny og mere dynamisk tarifstruktur vil også give forbrugerne et øget incitament til at forbrugsoptimere og derigennem understøtte den grønne omstilling med mere vedvarende energi.

Transport

Frem mod 2030, bliver transportsektoren underlagt en lang række nye krav og afgifter. For vejgodstransporten gælder det bl.a. med den nye kilometerbaseret vejafgift, det nye kvotesystem for landtransport og bygninger, en revision af energibeskatningsdirektivet, grøn skattereform og et øget iblandings-/fortrængningskrav. Samtidig forventes prisen på eldrevne lastbiler forsat at være relativ høj.

Det skyldes primært indkøbsprisen for selve nulemissionskøretøjet. På trods af de mange førnævnte klimatiltag, forventes bestanden af nulemissionslastbiler derfor kun at være på godt 4,9% i 2030. Dansk Erhverv understreger derfor, at der er et presserende behov for, at få nulemissionslastbilerne ned i pris, hvis landtransporten skal nå i mål inden 2030. Det kan bl.a. være gennem en midlertidig og målrettet støtte til indkøb af nulemissionskøretøjer med afsæt i de europæiske særregler for statsstøtte til klimainitiativer.

LULUCF

Dansk Erhverv er positiv over for en grøn progressiv linje fra EU-Kommissionen. Dansk Erhverv bakker derfor grundlæggende op om LULUCF-forordningen, som ønsker skærpelse af krav og indførelse af målsætninger til sektoren med henblik på at bidrage til EU 55% målsætning for CO₂ reduktion frem mod 2030. Dette skal bl.a. ske igennem at bremse CO₂-emissioner udledt i forbindelse med arealudnyttelse af de biologiske økosystemer og igennem opbygning af kulstof i form af organisk materiale i jorden og derigennem fremme af biodiversitet.

Biosolutions

Dansk Erhverv bemærker i den forbindelse, at den danske sektor for bioteknologiske klimaløsninger også kaldet "biosolutions" har potentialet til at accelerere den grønne omstilling i en lang række sektorer og dermed bidrage til at indfri regeringens klimamål. Biosolutions er et tværgående erhvervsområde, der blandt andet omfatter enzymer, proteiner, bakterier mv., som bruges i stor skala til at fremstille industrielle produkter, sunde fødevarer, foder, grøn energi og nye materialer. Med biosolutions kan vi bevæge os væk fra olie- og kemibaserede produktionsformer til mere bæredygtige og en mere cirkulær og klimavenlig produktion. Alene de bioteknologier, vi kender i dag, kan vi globalt reducere 4300 mio. ton CO₂ globalt frem mod 2030 ifølge en rapport fra Copenhagen Economics (2022). For at Danmark kan understøtte sektorens potentiale, opfordres regeringen til at samle og accelerere indsatsen gennem en national strategi for biosolutions.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående input skal uddybes.

Med venlig hilsen,

Esben Thietje Mortensen

Fagchef for energi, Dansk Erhverv